

λα'. Οὐ μόνον τῶν ἐφθίβων οἰκετῶν ἀπαιτοῦνται καρποὶ, εἰσὶ γὰρ καὶ τοῦ ἀνήβου ἐπιηρεσίαι. ἀναίσχυντως δὲ καρπὸς ὁ κύριος ἐπιζητεῖ τέχνης, ἣν ὁ νομεὺς οἰκέτους ἐδίδαξε δαπανήμασιν.

λβ'. Μετὰ δὲ τὸν εἰκοστὸν πέμπτον ἐνιαυτὸν ἀντιλογίζονται ταῖς δαπάναις αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ τεχνίτου.

λγ'. Οὐ μόνον οἱ ληφθέντες καρποὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ δυνάμενοι ληφθῆναι εὐπρεπῶς ἀποκαθίστανται· καὶ γὰρ φθαρῆ τὸ ἐκνικώμενον δόλω τοῦ νομέως, δίδονται μέχρι καταδίκης. εἰ δὲ καὶ ψιλλὴν ἐξεδίκουν δεσποτείαν, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἐφθάρη ἢ χοῆσις, καὶ αὐτὴ ἀποκαθίσταται μοι, καὶ ἐξ οὗ ἐφθάρη δίδωσι καρπούς.

λδ'. Ὅμοιος καὶ εἴ τι διὰ προσχώσεως τῷ ἀγρῷ προστεθή.

λε'. Ἐὰν ὁ δεσπότης ληγατεύσῃ τὴν χοῆσιν ἐκνικώμενου ἀγροῦ, ἔκτοτε ἀργεῖ ὁ λόγος τῶν καρπῶν.

Ἐὰν περὶ ἀλλοτριῶν ἀγροῦ ἐναγάσῃ, καὶ ψηφίσῃται ὁ δικαστής, αὐτὸν ἐμὸν εἶναι, καὶ τοὺς καρποὺς ὀφείλει ψηφισασθαι δοθῆναι μοι.

Ὁ δεσπότης λαβὼν τὴν τῆς δίκης διατίμησιν οὐκ ἀσφαλίζεται περὶ ἐκνικώσεως.

Καὶ τῶν μὴ δυνάμενων διαιρεθῆναι ἐκδικοῦνται μέρη.

λς'. Ὁ θέλων ἐκδικῆσαι περιοριζέσθαι ὀφείλει, εἰ νέμεται ὁ μέλλων ἐνάγεσθαι, ἢ δόλω ἐπαύσατο.

Καὶ²³⁾ ἀπὸ ἀμελείας ὁ ἐναγόμενος καταδικάζεται. ἀμέλεια δὲ ἐστὶ τὸ πέμψαι τὸν ἐκδικούμενον δοῦλον δι' ἐπιειδῶν τῶν, ἢ τὸν φρυγάδα μὴ φυ-

τοῦ ἐδάφους τὸ οἰκοδόμημα; οὐ δυνάμεθα τῶν ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰρημαίον, ταῦτα καὶ ἐπὶ τοῦ οἴκετου [τοῦ] ἐκδικηθέντος εἰπεῖν, ὅτι τυχὸν αὐτὸν ζωγράφον ἢ βιβλιογράφον ἐδίδαξας. ἐγράψατε τοιγαροῦν, ὥστε μὴ ἄλλως ὀφειλάτω τοῦ δικάζοντος διατίμησιν [γίνεσθαι] τῶν περὶ τὴν τέχνην δαπανημάτων, εἰ μὴ βενάλιον εἶχες τοῦτον αὐτὸν τὸν οἰκέτην οὐδ' οὐτοῦ δεσπότης καὶ πλείονος μέλλεις αὐτὸν πιπράσκειν διὰ τὴν τέχνην, ἢ ὁ ποσέσσωρ ἐδίδαξεν. εἰ δὲ μὴ βενάλιος ἦν ὁ οἰκέτης, πρὸ δὲ τῆς προκατάσχεως μήπω τὴν τέχνην αὐτοῦ ἐκδιεχθέντος, ἀρξάμενον δὲ ταύτην διδάσκουσαι πρὸς γηθῆ ποσέσσωρ, ὅτι ἀλλοτριος ἢ ὁ οἰκέτης, διεμαρτύρατο ἴτιον, ὅς ἐπεφημίξω καὶ ἢ τοῦ οἴκετου δεσπότης, λέγων τυχὸν, ὅτι δαπανήματα μέλλω περὶ τὸν οἰκέτην ποιεῖν καὶ μισθὸν περὶ τοῦτου δίδουμαι, καὶ εἰ πρὸς τῆς ἀληθείας κύριος εἶ τοῦ οἴκετου δεῖξον καὶ τοῦτον λάβε πρὶν ἢ δαπανήσω τὸ περὶ τὴν τέχνην, ὁ δὲ τίσις ὑπερέσθετο, καὶ οὕτω αὐτὸ ἀποπροσποιησάμενος τὰ περὶ τὴν τέχνην ὁ ποσέσσωρ ἐπόφλησέ [τε] καὶ δέδωκε δαπανήματα· ἐπὶ γὰρ τοῦ παρόντος θέματος, [εἰ καὶ] μὴ βενάλιος ἦν ὁ οἰκέτης, οὐκ ἄλλως αὐτὸν ἀποκαθίστησιν ὁ ποσέσσωρ, εἰ μὴ τὰ περὶ τὴν τέχνην κομίσεται δαπανήματα, δόλου παραγραφῆν ἀντιαιθέμενος τῷ πετίτορι.

στ ε φ. Θεμάτισον δὲ αὐτὸν βόνα φίδε. ἐπὶ γὰρ τοῦ μάλα φίδε τίνα . . . σασθαι . . . τῆ ἐν τῷ λζ' διγ. τῆς νερεδιαιτίας πεπιτόνος, ἀνάγν. καὶ τὸ ιζ' διγ. τοῦ παρόντος τί. καὶ κατὰ τὰς ἐκεῖ νοήσον δ . . . τὰ νῦν εἰρημένα σοι ἀπόντα τοῖς ἐκεῖ νεμμένοις.

. ἀνάγν. τὸ τέλος τοῦ α' διγ. τοῦ α' τί. τοῦ ζ' βι. καὶ τὸ ι' διγ. τοῦ δ' τί. τοῦ μδ' βι.

τοῦ αὐτοῦ. ἀνάγν. βι. ιγ' τί. [ζ'] διγ. κ' καὶ βι. ιδ' τί. α' διγ. μγ' μδ'.)

στ ε φ.²⁴⁾ σῆ. ἐπὶ ἧτοι, ὅτι μετὰ προκατάσχεσιν πᾶς ἐναγόμενος τῆ ἐν ἧμέ, τουτέστιν εἰ καὶ βόνα φίδε ἐστὶ, καὶ ἀπὸ

XXXI. Non tantum servorum puberum fructus petuntur: nam etiam impuberis operae sunt. Improbe autem dominus fructus petit eius artificii, quod possessor suis sumtibus docuit. L. 31. D. VI. 1.

XXXII. Post vicesimum et quintum annum operae artificis cum impensis compensantur. L. 32. D. eod.

XXXIII. Non solum fructus percepti, sed et qui honeste percipi potuerunt, restituuntur: et quamvis res petita dolo possessoris perierit, usque ad condemnationem praestantur. Sed etsi nudam proprietatem petebam, et interea ususfructus amissus est, etiam ille mihi restituitur, et ex eo tempore, quo periit, fructus praestat. L. 33. D. eod.

XXXIV. Idem est, si quid per alluvionem fundo accessit. L. 34. D. eod.

XXXV. Si dominus usumfructum agri petiti legaverit, ab eo tempore cessat fructuum ratio. L. 35. pr. D. eod.

Si alienum fundum petii et iudex pronuntiavit, §. 1. eum meum esse, debet etiam pronuntiare, ut fructus mihi restituantur.

Dominus, qui litis aestimationem accepit, de §. 2. evictione non cavet.

Eorum quoque, quae dividi non possunt, partes §. 3. petuntur.

XXXVI. Qui vindicare vult, requirere debet, an is, quem convenire vult, possideat, vel dolo desierit possidere. L. 36. pr. D. eod.

Etiam culpa nomine reus condemnatur. Culpa §. 1. autem est, mittere servum petitem per loca periculosa, vel fugitivum non custodire, vel concedere, ut

iudicis aestimationem fieri sumtum ad eruditionem factorum, nisi eum servum venalem habeas tu, qui eius dominus es, et plures eum venditurus sis propter artificium, quod eum possessor edocuit. Sin autem non venalis sit, sed ante litem contestatam, quum nondum artem edoctus esset, inciperet autem eam doceri, possessor certior factus, eum alienum esse, denuntiaverit Titio, qui ferebatur et erat servi dominus, dicens forte: Facturus sum impensas in servum et mercedem pro eo daturus, et si revera dominus servi es, id proba et eum recipe, priusquam aliquid impendam circa artificium; Titius autem moram fecerit, et sic dissimulante eo possessor circa artificium in sumtus incurrit eosque erogaverit; hoc igitur casu, etiamsi servus non fuerit venalis, possessor doli exceptione adversum petitem usus non aliter eum restituit, nisi sumtus circa artificium factos recipiat.

95. Steph. [ad l. 27 §. 5 verb: possessor]. Finge eum bonae fidei possessorem esse. Nam in malae fidei possessore in dig. 37 de hereditatis petitione. Lege etiam dig. 17 huius tituli, et secundum intellige, quae nunc tibi dicta sunt, illis autem non continentur.

96. [Anon. ad l. 27 §. 5]. Lege finem dig. 1 tit. 1 lib. XX et dig. 10 tit. 4 lib. XLIV.

97. Eiusdem [ad l. 27 §. 5]. Lege lib. XIII tit. 7 dig. 25 et lib. XIX tit. 1 dig. 43. 44.

(Plura desiderantur.)

98. Steph. [ad l. 36 §. 1 verb: culpa nomine]. Nota ad textum, quod post litis contestationem quilibet

23) Inc. f. 24. 27.

r) Hactenus fol. 156. 161.

s) Inc. fol. 21. 27.

λάξαι, ἢ ἀνυσχέσθαι ἐν κωνηγίῳ εἶναι, ἢ πλοῖον ἐν ἀνεπιτηδείῳ καιρῷ πλοῖσαι.

L. 37.
D. VI. 1. λζ'. Ulp. Eὶ καὶ καλῆ πίστει ἀγοράσω ἔδαφος, μετὰ δὲ τὸ μαθεῖν ἀλλότριον αὐτὸ εἶναι κτίσω, τὰς μὲν διαπάνας οὐ λαμβάνω, δύναμαι δὲ περιελθεῖν τὸ κτίσμα ἄνευ ζημίας τοῦ δεσπότου τοῦ ἐδάφους.

L. 38.
D. eod λη'. Cels. Ἐὰν ἀγοράσας καλῆ πίστει ἀλλότριον ἀγρὸν γεωργήσω ἢ καὶ κτίσω ἐν αὐτῷ, εἰ μὲν ἤμελλεν ὁ δεσπότης τὰ αὐτὰ ποιεῖν, [δίδωσιν]²⁴⁾ ὅσον γέγονε τιμιώτερος. εἰ δὲ πλέον τῆς διαπάνης ὠφέλησα,

κοίλας εὐθύνεται. σῆ. διὰ τὸ ἐντελῶς εἰρημένον ἐν προομίῳ τοῦ κς' διγ.

στεφ. μὲνησο τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κ' διγ.

τοῦ ἀνων. περὶ φυγάδος ἀνάγν. διγ. κ' καὶ περὶ νηὸς διγ. ις'.

στεφ. οἶδας δὲ μαθεῖν ἐν τοῦ τέλους τοῦ ις' διγ. ὅτι, κἂν ἐν πλοίμῳ καιρῷ πλεύσαι τὴν ναῦν παρεσκευάσας, ἀνεπιτηδείως δὲ τισιν αὐτὴν κατεπίστευσεν, ὑπόκειται.

τοῦ ἀνων. ὁμοιον βι. ιε' τί. γ' διγ. γ'. ἀνάγν. βι. μδ' τί. δ' διγ. ιδ'. ἀνάγν. τὸ τέλος τοῦ κς' διγ. τοῦτου τοῦ τί.

στεφ. πρόδηλον δὲ, ὅτι, ἐν ᾧ βούλεται ὁ πετιτωρ, δύναται τὴν τοῦ ἐδάφους ὑπερ^{u)} διατίμησιν κατὰ τὴν ἐπιφερομένην ἐν τῷ ἐξῆς διγ. διαστῆξιν. οὐ δύναται ἀφαιρέσθαι τὰ ἐποικοδομηθέντα ὁ ἐν εἰδήσει τὴν οἰκοδομίαν ποιήσας, ἐπειδὴ μὴ ὀφείλει πλέον τι ἔχειν τοῦ βόνα φίδε τοῦ ἀλλότριον οἰκοδομηθέντος ἔδαφος καὶ ὑποκειμένου [ταῖς] ἐν τῷ ἐξῆς διγ. παρατηρήσει. παραγραφὴν δὲ οὐκ ἔχει, ἐπειδὴ ὁ νόμος ἐρυθρῶς δοῦναι παραγραφὴν τῷ ἐν εἰδήσει τὸ ἀλλότριον ἔδαφος οἰκοδομήσαντι. ἀλλ' οὐτε ἀφαιρέσιν ἐδίδου αὐτῷ τῶν προστεθέντων, εἰ μὴ ὅτι ἐξ ἀρχῆς βόνα φίδε νομῆς ἢ τοῦ ἐδάφους. τοῦτο δὲ μὴ οὕτω νοήσης^{z)} κἂν^{y)} γὰρ ἐξ ἐξ ἰσχυρῆς μάλα φίδε νομῆς ἢ, εἶχεν οὐδὲν ἥτιον τῶν ἐπιτεθέντων ἀφαιρέσιν^{z)} οὐ δὲ γὰρ ἐκ τῆς ἐτέρου ζημίας ἔτερον γενέσθαι πλουσιώτερον^{z)} τότε δὲ ἔχει τῶν ἐπιτεθέντων ἀφαιρέσιν, ὅταν μὴ καταβλάπτει τὴν παλαιὰν ὄψιν τοῦ ἐδάφους. ὁ μέντοι^{z)} βόνα φίδε, κἂν καταβλάπτῃ, οὐδὲν ἥτιον ἀφαιρέται. ἀπροσδιορίστως γὰρ κείναι ἐν τῷ κς' διγ. περὶ τοῦ βόνα φίδε νομῆς, καὶ μὴ ἐναντιωθῆ^{z)} σοι τὸ κείμενον ἐν τῇ β' ἰσοτι. ἐκτὶ γὰρ περὶ δεσποτικῆς ζητῶν φησὶ, ὅτι τὰ ἐν ἀλλοτρίῳ ἔδαφει ἐν εἰδήσει ἐπιμαζόμενα εἶκει τῷ ἐδάφει^{x)}, καὶ οὐκ ἔχει λοιπὸν ἐπ' αὐτοῖς τὴν ἰν ἡμέ^{z)} ὁ κτίσας, οὐδὲ μετὰ τὸ καταπεσεῖν τὸν οἶκον οὗτος ἐστὶ δεσπότης^{y)} ὅτι οὐ διακόπτεται βόνα φίδε νομῆ διὰ τῆς μετὰ ταῦτα εἰδήσεως.

ὀικοδομήσας ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ ἀγρῷ, ὃν ἀγρῶν βόνα φίδε παρὰ [τοῦ πετρ]ακῶτος ὠνήσω, ἢ καὶ ἔσπειρες τοῦτον αὐτὸν τὸν ἀγρὸν, καὶ μετὰ ταῦτα κινεῖται κατὰ σοῦ ἢ ἰν ἡμέ. καὶ φησὶν ὁ κέλλος, ὅτι γρη^{z)} τὸν ἀγρὸν δικαστὴν μὴ ὡς ἐτυχεν ἀποφαίνεσθαι, διαφορῶν δὲ εἰσαγεῖν τῆς καταδίκες ἀπὸ τῆς προσώπων καὶ τῆς αἰτίας. πρῶτον γὰρ τὸ τοῦ πετιτωρ^{z)} ἐξετάζεται πρόσωπον^{z)} ὑπόθου γὰρ ὅτι καὶ αὐτὸς εὐπορος ὢν τὰ αὐτὰ ἤμελλε τὴν ἐναγομένην ποιεῖν [καὶ οἰκοδο]μεῖν ἢ γε[ωρ]γεῖν τὸν ἀγρὸν. τοῦτου^{z)} γὰρ ἔχοντος οὕτως, ἀποδίδοσι τὴν γενομένην διαπάνην, ἵνα τὸν ἀγρὸν ἀναλάβῃ, διαπάνην δὲ οὐ πάσαν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον [μόνον] τιμιώτερος ἦτοι ὅσον πλείονος ἄξιος γέγονεν ὁ ἀγρὸς, πληρὴ εἰ μὴ ὑπερ[βαίνει τὸ] γενομένον διαπανημα ἢ νῦν προστεθεῖσα τῷ ἀγρῷ διατίμησις^{z)} τότε γὰρ

in arena sit vel navem adverso tempore navigatum mittere.

XXXVII. Ulp. Etiam si bona fide aream emero, postquam autem sciero, eam alienam esse, in ea aedificavero, sumtus quidem non consequor, possum autem sine dispendio domini areae aedificium tollere.

XXXVIII. Celsi. Si alienum fundum bona fide a me emptum excoluero vel in eo aedificavero, si quidem dominus eadem factururus fuisset, reddidit, quatenus pretiosior factus est. Si vero utilitas superet

in rem actione conventus, etiam si bonae fidei possessor sit, etiam ob culpam damnatur. Nota hoc propter id, quod perfecte dictum est initio dig. 27.

99. Steph. [ad l. 36 §. 1 verb: servum fugitivum — non custodit]. Memineris eorum, quae dicta sunt dig. 21.

100. Anon. [ad l. 36 §. 1]. De fugitivo conferas dig. 21 et de navi dig. 16 [§. 1].

101. Steph. [ad l. 36 §. 1 verb: adverso tempore]. Didicisti in fine dig. 16 teneri eum, etiam si tempore navigationis navem trans mare misit, si minus idoneis hominibus eam commiserit.

102. Anon. [ad l. 37]. Simile lib. XV tit. 3 dig. 3 [§. 4]. Lege lib. XLIV tit. 4 dig. 14. Lege finem dig. 27 huius tituli.

103. Steph. [ad l. 37]. Manifestum autem est, si petitor velit, posse soli aestimationem secundum distinctionem sequenti dig. propositam. Non potest tollere quae inaedificata sunt, qui sciens aedificavit, quia non debet potiori iure frui quam is, qui bona fide in alieno solo aedificavit et observationibus in sequenti dig. expositis subiacet. Exceptionem autem non habet, quoniam lex erubescit exceptionem dare ei, qui sciens in alieno solo aedificavit. Sed nec tollere, quae accesserunt, ei permisisset, nisi ab initio bona fide solum possedisset. Hoc autem non sic intellige. Licet enim ab initio malae fidei possessor fuerit, nihilominus ea, quae imposita sunt, tollere potest: neque enim aliquis cum damno alterius locupletior fieri debet: sed ita demum quae imposita sunt tollere potest, si pristinum statum soli non laedat. Bonae fidei autem possessor, etiam si laedat, nihilominus tollit. Indistincte enim hoc de bonae fidei possessore dictum est dig. 27, nec contrarium tibi videatur, quod habetur lib. II Institutio[n]um [tit I §. 30]. Ibi enim de dominio quaerens dicit, ea, quae sciens aliquis alieno solo inaedificaverit, solo cedere, nec aedificantem eorum nomine in rem actionem habere, nec diruto aedificio eum dominum esse . . . quod bonae fidei possessio scientia superveniente non interrumpitur.

104. [Steph. index l. 38]. Aedificasti in fundo alieno, quem imprudens bona fide a venditore emisti, vel etiam conseruisti hunc fundum, et postea in rem actio adversus te movetur. Dicit Celsus, oportere bonum iudicem non temere sententiam dicere, sed diversitatem condemnationis ex personis et causa inducere. Primum enim petitoris persona consideratur: finge enim ipsum etiam, quum locuples esset, eadem facturum fuisse, quae reus fecit, et aedificaturum vel culturum fuisse fundum. Hoc si ita sit, impensam reddit, ut fundum recipiat: impensam autem non omnem, sed quatenus pretiosior vel plurius factus est fundus, nisi forte impensam excedit aestimatio quae nunc fundo accessit:

24) Deest in Cod.

1) Cod. α' habere videbatur.

u) Haec verba, et reliqua, quae sequuntur, genuina non videntur. Primum enim corruptelis laborant, quarum indicia in ipso Codice deprehenduntur. Sic super verbo ὑπερ inter lineas stellula imposita conspicitur, quae tamen quo nos ablegat nescio. Deinde sequentia ita a textu discrepant et sibi invicem contradicunt, ut Stephano tribui non possint.

Magis genuina esse videntur, quae editio Heimbachii II p. 161 ad l. 37 habet: nostra recentiorum scholiastarum hallucinationibus interpolata sunt. Verti, utat potui.

z) Cod. καί.

z) Cod. ὁμοιος τ'. habere videbatur.

x) Cod. perspicue habet: τὸ ἔδαφος.

y) Fortasse supplendum: σημειώσαι τοῖνον.

μόνα τὰ δαπανηθέντα δίδωσιν. εἰ δὲ πένης ἐστίν, ἐφεύεται μοι περιελῆν ἐκ τῶν γενομένων, ὅσα δύναμαι· ὥστε μέντοι μὴ γενέσθαι χεῖρονα τὸν ἀγρὸν, οὗ ἦν ἐξ ἀρχῆς.

ὅσα ἐδαπάνησε, καὶ οὐχ ὅσου πλείονος ἄξιος γέγονε νῦν ὁ ἀγρὸς, λήφεται ὁ ποσέσσω. οἷον α μὲν ἄξιος ἦν πρότερον ὁ ἀγρὸς, ἐδαπάνησε δὲ περὶ τούτου ὁ ποσέσσω ἕτερα μ· εἰ μὲν τὸ νῦν ἄλ[λων φ' νομισμάτων] πλείονος ἄξιος ἦν ὁ ἀγρὸς, τούτεστι τῆς πρωτοτύπου τιμῆς καὶ τὴν γενομένην δαπάνην φαίνεται (!) ἢ ὁ ἀγρὸς ἄξιος [οὗ τὰ μ] φ' δίδωσιν ὁ τοῦ ἀγροῦ κύριος, ὅσον καὶ πλείονος γέγονεν ἄξιος, ἀλλὰ α μόνα, ὅσα ἐδαπάνησεν. εἰ δὲ τὸ ἐναντίον [εἰς] φ' νομισμάτων μόνον διατηρήθῃ, οὔτε τὰ α νομισμάτων δίδωσιν ὁ κύριος, ὅσα ἐδαπάνησεν ὁ ποσέσσω²⁾, ἀλλὰ φ' καὶ μόνα, ὅσον πλείονος ἄξιος γέγονε ὁ ἀγρὸς, καὶ ἀπλῶς κρείττον ἢ οὐ πλείονος τῶν γενομένων ἐμπονημάτων σι .. δοῖς τῷ ποσέσσω, λαμβάνει μετὰ τῶν κτισθέντων ἢ μετὰ τῶν στερηθέντων ἢ φυτευθέντων τὸν ἀγρὸν. ταῦτα μὲν οὖν εἰ [ὁ] π[ερίτωρ] ἤμελλε] καὶ αὐτὸς σπείρει ἢ οἰκοδομήσῃ, καὶ εὐπορός ἐστιν, ὥστε [αὐτὸν δύν]ασθαι παρασχέειν τα γέγονε δαπανήματα μὴδὲ αὐτὸν τὰ τιμωμένα τε καὶ ἀναγκαῖα πωλῆσαι³⁾. ἀλλ' εἰ ἀναγκασθεῖ τούτ δαπάνην εἰσὶν αὐτὸ περιστασιῶν καθῆραι ἢ αὐτὸν ἤδη στερηθῆραι τῶν πατρῴων οἰκῶν ἢ τῶν τῶν πατρῴων] ἢ τῶν προγονικῶν, τότε αὐτῷ τῷ ποσέσσω [παρα]χωροῦμεν, [ἐν] ᾧ καὶ ἐπιτέθεικεν, ἀφαιρῆσθαι πάντα, ὅσα καὶ ἄ δυναται, [ἀ]μ[ε]ρα[ί]αν] μέντοι καὶ ἀμ[είστον] τὴν παλαιὰν ὄφιν αὐτοῦ [τοῦ ἀγρ]οῦ φυλακτομένην καὶ ὡσπερ εἰ μὴδὲν ἦν κτισθῆν] ἢ οὐτ . ελ πλὴν εἰ μὴ ἄρα ὁ τοῦ ἐδάφους κύριος ἐτοιμῶς ἔχη, ἐν ᾧ καθῆπερ εἰπομεν ἔστιν^{b)} εὐπορός, τσαῦτα τῷ ποσέσσω παρασχέειν, ὅσα μέλλει λαμβάνειν μετὰ τὸ καταλυθῆναι τὸ οἰκοδομημα τὰς ὕλας πιπράσκων, καὶ λαβεῖν ὡς ἔχει νῦν σχήματος τὸν ἀγρὸν κ . τ . . ετα . . φθ καὶ γὰρ ἐν ᾧ κατοικήσῃς τε καὶ ἐπεχείρησε ποιεῖν ὁ ποσέσσω, ἔξῃσι τὸλχον [κο]νίαμα] βουλόμενος [ἢ] τὴν γραφῆν, [ἢ] ἐπιτέθεικε, οὐδὲν ἐν τέλει ἕτερον ὠφελούμενος, ἢ ὅτι τὸν οἰκίον φθόνον ἀποπληροῖ, τούτο οὐ συγχωροῦμεν αὐτῷ . . . ἐν εἰρη μὴ εὐπορός ἐστιν ὁ περὶτωρ, ἐκείνα διδοῦς ὅσα δύναται λαβεῖν ὁ ποσέσσω καταλύων τὸ οἰκοδομημα καὶ τὰς ὕλας πιπράσκων, λαμβάνει μετὰ τοῦ οἰκοδομηματος τὸν ἀγρὸν ἦτοι τὸ ἐδαφος. τούτο νόσον, ἐνθα μὴ βεγαλίος ἦν αὐτῷ ὁ ἀγρὸς. εἰ γὰρ βεγαλίος ἐστιν αὐτῷ καὶ σκοπὸν ἔχει τούτον ἕτερον πωλῆσαι, τότε οὐ συγχωροῦμεν αὐτῷ, κἂν ἔπορος ἐστιν, μόνην τὴν τῶν ὕλων παρασχέειν διατίμησιν καὶ λαβεῖν μετὰ τοῦ οἰκοδομηθέντος τὸν ἀγρὸν. βεγαλίον γὰρ ὄντος ὡς εἴρηται τοῦ ἀγροῦ, εἰ μὴ βούλειται παρασχέειν ὁ κῶν ὅσα ἐν τῷ α μέρει τοῦ διγ. χηρῶν παρασχέσθαι φθάσαντες εἰπομεν, τούτεστιν ὅσα προσετέθη τῇ διατίμησει τοῦ ἀγροῦ ἦτοι ὅσον πλείονος ἄξιος γέγονε ἢ καὶ ὅσον δαπανημάτων κατὰ τὴν ἀνωτέρω εἰρημένην] διαστῆσιν, τούτεστιν ἢ τοὺς α ἢ τοὺς φ' χρυσούσ] ὡς ἐν προομῳ τοῦ διγ. φθάσαντες εἰπομεν, τότε τούτων ὑπεξαίρουμένων τῶν α ἢ τῶν φ' χρυσῶν εἰς τὴν τοῦ ἀγροῦ διατίμησιν ἐφεξῆς ὁ ποσέσσω καταδικάζεται, τούτεστιν εἰς τὰ α ἔχει τὸν ἀγρὸν.

στ ε φ. σ η. τὸ διγ. καὶ τὰς ἐν αὐτῷ κεμένους διαστῆσεις διὰ τὸ ἀδιαστῆτως κεῖμενον . . . πάντα τούτεστι τοὺς (!) . . . καρ . . . ἐκ τοῦ βονα [φίδε] νομῶς καὶ μείνησο τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κ' διγ. τῆς πινερατικίας.

στ ε φ. εὐπορον τοιούτον . . . μ . σκοπὸν τὰ αὐτὰ ἤμελλε ποιεῖν καὶ οἰκοδομεῖν ἐν τῷ ἀγρῷ. τούτο γὰρ ποιεῖ καὶ ἡ ἐπιφροῦ. λέγει γὰρ· εἰ δὲ πένης ἦν ὁ τοῦ ἐδάφους δεσπότης, τὰ μὲν δαπανήματα παρασχέειν οὐκ ἀναγκάζεται, κατερεῖν δὲ ὄφελειν περιαιρούμενον τοῦ οἰκοδομηματος κατὰ τὴν ἐξῆς ἐκφερομένην διαστῆσιν.

στ ε φ. σ η. ἐκ τοῦ παρόντος καὶ ἐκ τοῦ μ' διγ. ὅτι ἐνθα παραγραφῆν ἐπὶ τοῖς δαπανήμασιν ἔχει ὁ βονα φίδε νομῆς, οὐ πάντα τὰ δαπανήματα δύναται ἀπαιτεῖν, ἀλλὰ τὰ ὑπέρο διατίμησιν, τούτεστιν ὅσον πλείονος διὰ τῶν α[ίτων] δαπανημάτων τὸ ἐδαφος γέγονεν ἄξιον. τούτο δὲ αὐτὸ κρατεῖ καὶ τῆς ὑποθηκαρίας κινουμένης ἐν ἡμέ, ὡς ὁ παῖλος ἐν τῷ α' τῶν ἀντιπαπαινοῦ μονοβιβλίων τί. α διγ. κθ' φροῖν· καὶ

impensam, solum, quod impensum est, reddit. Quodsi pauper sit, permittitur mihi tollere ex his, quae facta sunt, quaecunque possim: sic tamen, ut fundus deterior non fiat, quam ab initio fuerit.

tunc enim quae impendit, non autem quantum nunc fundus pluris factus est, possessor recipiet. Puta M antea pretium habuit fundus, possessor autem alia M in eum impendit: si quidem nunc D insuper solidis pretiosior factus est fundus, hoc est si pretium eius tantum nunc esse appareat, quantum aestimatio eius, quae antea fuit, et impensa in eum facta [et D solidi] efficiunt, non MD fundi dominus reddit, quibus pretiosior factus est, sed solum M, quae impensa sunt. E contrario si [melioratio] dumtaxat ad D solidos aestimata sit, non M solidos, quos possessor impendit, sed solum D, quibus fundus pretiosior factus est, dominus fundi reddit, et simpliciter si possessori reddat, fundum cum his, quae aedificata vel sata et plantata sunt, recipit. Haec si petitor ipse saturus vel aedificaturus fuit, et locuples est, ut impensas, quae factae sunt, reddere possit nec propterea res pretiosissimas et necessarias vendere necesse habeat. Sin autem cogatur et carere iam laribus paternis et sepulcris paternis sive avitis, tunc permittimus possessori, qui ea impendit, tollere quaecunque potest, dum integrum et imminutum servet pristinum fundi statum, ac si nihil aedificatum vel esset, nisi forte dominus soli paratus sit, quando ut diximus non est locuples, tantundem possessori dare, quantum habiturus est materias vendendo post dirutionem aedificii, et ita recipere fundum eo statu, quo nunc est Nam si malitiosum quid et possessor facere conetur, abrader a pariete tectorium volens vel picturam, quam imposuit, nihil aliud omnino laturus, quam ut invidiae suae satisfaciat, hoc ei non concedimus non sit locuples petitor, redditus quae habiturus esset possessor vendendo materias post dirutionem aedificii, fundum vel solum cum aedificio recipit. Hoc sic accipe, si ei fundus non sit venalis. Nam si venalis ei sit eumque alii venditurus sit, tunc ei non concedimus, si vel pauper sit, praestita aestimatione materiarum fundum cum aedificio recipere. Si enim fundus, ut dictum est, venalis sit, et petitor nolit dare, quae eum dare supra diximus in prima parte huius digesti, hoc est quae ad pretium fundi accesserunt, sive quanti pretiosior factus est sive quantum in eum impensum est secundum distinctionem supra factam, hoc est sive M sive D aureos sicuti initio huius dig. diximus, tunc subtractis hisce M vel D aureis consequenter possessor condemnatur, hoc est pro M agrum habet.

105. Steph. [ad l. 38 initio]. Nota hoc dig. et distinctiones, quas continet, propter id, quod indistincte dictum est a bonae fidei possessore, et memineris eorum, quae dicta sunt dig. 25 de pignoratitia actione.

106. Steph. [ad l. 38 verb: finge et dominum]. Locupletem idem facturus erat et aedificaturus in fundo. Hoc enim ostendunt, quae sequuntur Dicit enim: sin pauper erat dominus soli, impensas quidem reddere non compellitur, sed pati debet aedificium tolli secundum distinctionem deinde propositam.

107. Steph. [ad l. 38 verb: usque eo dumtaxat]. Nota ex hoc dig. et ex dig. 48, bonae fidei possessorem si propter sumtus exceptionem habeat, non omnes sumtus exigere posse, sed eos, qui aestimationem excedunt, hoc est quanti pretiosius factum est solum propter impensas ab eo factas. Idem obtinet, si hypothecaria in rem actione agatur, sicuti Paulus lib. I librorum sin-

2) Cod: περιτωρ, quod omnino corrigendum erat.
3) Cod. videbatur habere: πωλῆσει.

b) Videtur legendum: μὴ εὐπορός, vel ἄπορος. Vide notam, quae sequitur.

Εἰ μὴ εἰσιμός ἐστιν ὁ δεσπότης δοῦναι μοι, ὅσον μέλλω σχεῖν ἐκ τῶν περιαιρουμένων· οὐ γὰρ ἀκούομαι κακοθελῶς ἀποξέσαι τὰς γραφὰς θέλων διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν μῖσος. εἰ μὲντοι μέλλει πιπράσκειν τὸν ἀγρὸν, αἱ δαπάναι πρὸς τὸ ἀνωτέρω λεχθέν λογίζονται.

L. 39. pr. [λθ'.] Οἱ ἐργολάβοι ἰδίαις ὕλαις κτιζόντες ποιῶσιν αὐτὰς παραρρηῖμα τοῦ δεσπότητος τοῦ ἐδάφους.

L. 41. pr. [μα'.] 25) Ὁ λαβὼν ὑπὸ ὠρισμένην ἡμέραν ὑπερθεματισμοῦ, ἐὰν εὐρεθῇ ὁ ὑπερθεματίζων, οὐκ ἔχει τὴν περὶ τοῦ πράγματος ἀγωγὴν 26)· πρὶν ἢ δέ τις ὑπερθεματίσει, ἔχει αὐτήν.

§. 1. Ἐὰν κατὰ ἀγορασίαν λάβω παρὰ ὑπεξουσίου, ἔλευθέρων πεκουλίου διοίκησιν ἔχοντος, ἢ κατὰ γνώμη τοῦ δεσπότητος, ἔχω τὴν ἀγωγὴν ἐπὶ τῷ πράγματι· ὡσπερ ὅτε ὁ προκουράτωρ γνώμη τοῦ δεσπότητος πωλεῖ ἢ ἀποδίδωσιν 27).

L. 42. μβ'. PAUL. Μετὰ προζήτησιν ἐκ τῶν ἀμαρτημάτων τοῦ νομέως καταδικάζεται ὁ κληρονόμος αὐτοῦ.

ἐκεῖ γὰρ, QUATENUS PRAETIOSIOR RES FACTA EST, ὁ παῦλος φησὶ SCIENDIRENSUME κατὰ καιροῦ τὸ REDDAT.

τοῦ ἐναντιοφ. ἀνάγν. διγ. μῆ καὶ [βι.] κ' τί. α' διγ. κθ'. ἀνάγν. καὶ βι. γ' τί. ζ' διγ. κε' καὶ βι. ε' τί. γ'. διγ. λζ' κη' λθ' καὶ βι. κε' τί. α' διγ. θ'.

στεφ. ὅσον α ἦν ἄξιος ὁ ἀγρὸς, καὶ ἐγένετο αὐτὸ ἐκ δαπανημάτων ἢ τῶν σ' ἢ καὶ πλειονῶν· ἢ τὰ σ' δίδωσιν ὁ δεσπότης καὶ λαμβάνει τὸν ἀγρὸν, ἢ, εἰ μὴ βούλεται, α μόνον λαμβάνει παρὰ τοῦ νομέως καὶ τὸν ἀγρὸν ἐξ αὐτῶ.

ἐργολάβος ἐστὶν οἰκοδομήματος ὁ παρὰ τοῦ βουλομένου κτίσει λαμβάνων χρυσίον καὶ ἐξ ἰδίων ὑλῶν τὴν οἰκοδομὴν ποιούμενος.

τοῦ ἐναντιοφ. α. καίτοι ἐπὶ τῆς μισθώσεως τὴν ἔλην ὁ ἐπιτάσσων, οὐ μὴν ὁ τεχνίτης δίδωσιν, ὡς βι. ιη' τί. α' διγ. κ' ξε'. ἀλλὰ κακεῖ τὸ ἐδάφος ὡς ἔλην δίδωσιν, ὡς ἐν τῷ αὐτῷ κ' διγ. καὶ ὁ τεχνίτης μισθούται τὰς ὀπέρας, ὡς βι. ιθ' τί. β' διγ. κβ'.

στεφ. ὡσανεὶ ἔλεγεν οὐ μόνον ὁ φυσικὸς κανὼν ποιῶν τὸν ἐκδεδωκὸτα τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἐργολάβος φράτῳ οἰκείῳ, ὥστε οὐδὲ διαθ...

αὐ ποιήσας ἐκονεὶ τὸν τοῦ ἐδάφους κύριον. ἐὰν ὑπὸ που σῆται τουτέστι σὺ .. ω στον εἶναι, εἰ εὐρεθῇ τις ὑπερθεματίσων, ἐφ' ὅσον μὲν δεσπότης ἐστὶ ἐπ' αὐτῷ τὴν ἰν ἡμέμ. εἰ δὲ καὶ ὑπὸ ἰν δίεμ AD-DICTIOΝΑ ὠνήσῃται τὸ πρᾶγμα, τότε ὡς ἐλθῃ τὸ αὐτὸ πάλιν φημέν, τουτέστι μὴπω μὲν ὑπερθεματισμοῦ γενομένου τῆς πρᾶγμα δύναται ατι τὴν ἰν ἡμέμ. ὑπερθεματισμοῦ δὲ κατὰ τὴν ἐμ δηλονότι ἰν ἡμέμ.

τοῦ ἀνωγ. περὶ τῆς τοιαύτης πράσεως διαλαμβάνει ὁ

στεφ. προσάγεται δὲ βελτίων αἰρεσις, ὅτε δοκεῖ γίνεσθαι ... περ προσθήκη καὶ ἐν βραχυτάτῃ καταβολῇ καὶ κουφισμῷ ἀσφαλείας κατα πεφ

Nisi paratus sit dominus, tantum mihi dare, quantum habiturus sim ex rebus ablatis: nec enim audiri debeo, si picturas maligne corrudere velim propter odium in illum. Si tamen fundum venditurus sit, impensae secundum id, quod supra dictum est, reputantur.

XXXIX. Redemptores, qui sua materia aedificant, eam statim faciunt domini soli.

XLI. Qui rem ita emit, nisi quis intra certum tempus meliorem conditionem attulerit, si melior emtor extiterit, in rem actionem non habet: antequam autem melior emtor extiterit, habet eam.

Si rem emtam accipi ab homine alieni iuris, qui liberam peculii administrationem habet, vel domini voluntate, in rem actionem habeo: quemadmodum quum procurator voluntate domini vendit et tradit.

XLII. Paul. Post litem contestatam ex delictis possessoris heres eius condemnatur.

gularium Antipapiniani tit. I dig. 29 [§. 2] dicit: nam et illic, quatenus pretiosior res facta est, Paulus dicit, reddat.

108. Enantioph. [ad l. 38]. Lege dig. 48 et lib. XX tit. I dig. 29.

109. [Anon. ad l. 38]. Lege etiam lib. XIII tit. 7 dig. 25 et lib. V tit. 3 dig. 37. 38. 39 et lib. XXV tit. 1 dig. 9.

110. Steph. [ad l. 38 verb: nisi reddat]. Puta pretium agri fuerat M, et factum est MCC, quum CC vel amplius impensa essent; dominus aut CC dat et fundum recipit, aut si nolit, solum M accipit a possessore et fundum penes eum remanere patitur.

111. [? ad l. 39 pr.]. Redemptor aedificii est, qui ab eo, qui aedificare vult, pecuniam accipit et sua materia aedificium extruit.

112. Enantioph. [ad l. 39 pr.]. Imo in locatione conductione conductor materiam praestat, non artifex, ut lib. XVIII tit. I dig. 20. 65. Sed et illo casu solum tamquam materiam praestat, ut dig. 20 citato, et artifex operas locat, ut lib. XIX tit. 2 dig. 22 [§. 2].

113. Steph. [ad l. 39 pr.]. Quasi diceret, non solum naturalis regula efficit eum, qui opus locavit, sed et ipse redemptor facto suo, ut fecit sponte dominum soli.

114. [Steph. index l. 41 pr.]. Si si meliorem conditionem afferat, quamdiu dominus est de ea re in rem actione. Sed et si emerit rem sub in diem additione, tunc idem dicimus, hoc est, si necdum melior conditio allata sit ||

115. Anon. [ad l. 41 pr.]. De eiusmodi venditione tractat [lib. XVIII tit. 2 et 3.]

116. Steph. [ad l. 41 pr. verb: post allatam conditionem]. Melior autem conditio affertur, sicubi videtur fieri adiectio solutione bre-

25) I. 39 §. 1 et I. 40 D. h. t. relatae sunt in librum XXVI Basilicorum Noster, ut a numero legum in Digestis non recederet, etiam in textu Basilicorum a numero λθ' ad μα' saltum fecisse videtur: aliter explicare non possum, quomodo in sequentibus numeri capitum cum numeris Digestorum con-

veniant. Heimbachii editio saltum illum non habet, et proinde in ea numerus capitum abhinc uno minor est.

26) Hactenus l. 24. 27. Inc. f. 152. 149. Initio nonnisi paucissima legi potuerunt.

27) Lege cum Heimbachio παραδίδωσιν.

c) Haec ultima non intelligo. Codex vel sic, uti edidi, vel etiam sic: SCIENDIRENSUME κατὰ καιροῦ τὸ REDDAT.

ἀγρός κρείττων γέγονε, συμψηφίζομένων τῶν πρὸ τῆς προκατάρξεως ληφθέντων καρπῶν²⁸⁾.

L. 49. μθ'. CELSU. Τὸ ἔδαφος μέρος ἐστὶ τοῦ οἴκου.
D. VI. I. §. 1. Ἐμὸν ἐστίν, ὅπερ ἐκ τοῦ ἐμοῦ πράγματος ὑπολείπεται, καὶ ἔχω τὴν ἀγωγὴν ἐπ' αὐτῷ.

L. 50. ν'. CALLIS. Ὁ ἀγοραστής πρὸ παραδύσεως οὐκ ἔχει τὴν ἐπ' αὐτῷ τῷ πράγματι ἀγωγὴν· ὁ δὲ κληρονόμος ἔχει²⁹⁾ ἐπὶ τοῖς κληρονομιαίοις, καὶ πρὶν ἢ νεμηθῆ.

L. 51. να'. POMPO. Μετὰ προκάταρξιν ὁ δόλος καὶ ἡ ἀμέλεια τοῦ κληρονόμου ἐπὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ τῷ πράγματι ἀγωγῆς σκοπεῖται.

οὐχ ὥσπερ ἡ θάλασσα τοῖς ναυσίν, οὕτω καὶ τὸ ἔδαφος ὑπόκειται τοῖς οἰκοδομίαισιν. μέρος γὰρ εἶναι τοῦτο τῶν οἰκοδομημάτων φανερὸν, αἱ μέρη γὰρ δύνανται τὸν τόπον ἀπολιπεῖν ἐν ᾧ διαγούσιν.

στειφ. ὥστε ὁ εἰς ἀλλότριον ἔδαφος^{f)} βόνα φίδε οἰκοδομίας δύνανται τὸν οἶκον νεμηθῆς ἔχειν καὶ ἐπὶ τῷ ἔδαφει τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς μέρος γὰρ τῶν οἴκων τὸ ἔδαφος εἶναι δοκεῖ.

στειφ. ἐν ᾧ δηλονότι μὴ τὸ περιλειφθὲν μέρος ἐτέρου πράγματος ἐγένετο προσθήκη, ὡς ἡ χεῖρ τῷ ἀνδράντι. τότε γὰρ οὐ δύναται κινεῖν ἐπὶ τῷ μέρει τῆς ἐξέμ, ἀλλ' ἢ ἀδ ἐξιβενδοῦν ἢ ἱμφάκτουμ κατὰ τὴν εἰρημένην ἐν τῷ κγ' διγ. διαισιζῶν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ κέλευσος ἐπήγαγεν· CUIUS VINDICANDI IUS HABEO. οἶδας γὰρ ἐκ τοῦ κγ' ε) διγ. μαθῶν, ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ χεῖρ τῷ ἀνδράντι συνήρῳται, κινεῖν οὐ δύναται τὴν ἐξέμ ἐπ' αὐτῇ, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν, ἐν ᾧ δηλονότι κατὰ CONFERRUMΙΚΑΤΙΟΝ ἦτοι κατὰ λίπανσιν συνήρῳται τῷ ἀνδράντι· [ἀλλὰ] θεματίζει τὴν ἱμφάκτουμ ὁ παῦλος ὁμοίως.

στειφ. οὔτε γὰρ ἡ πρόσις αὐτῇ μεταίθησι τὴν δεσποτείαν. τοῦτο δὲ νόησον, ἐνθα μὴ φυσικῇ προηγήσατο κατοχῇ. τότε γὰρ ἅμα τῇ πρῶτῃ δεσπόσει^{h)} τοῦ πεπραμένου πράγματος ὁ πρῶτῃⁱ⁾ ἔχων αὐτὸ ἐν παρακαταθήκῃ ἢ ἐν χρήσει ἢ ἐν μισθώσει, καὶ δευτέρας οὐ δεῖται τραδιτίου, ὡς ἔργως ἐν τῷ α' τί. [τῆς β'] τῶν ἰσοιούτων.

τοῦ ἀνων. εἰ μὴ προηγήσατο φυσικῇ κατοχῇ ἀπὸ παρακαταθήκης τυχόν ἢ χρήσεως. τότε γὰρ οὐ χρεια δευτέρας τραδιτίου, ὡς ἰσται. β' τί. α'. ἀνάγν. καὶ βι. ε' τί. γ' διγ. ιθ'. κιν^{k)} τραδιτενθῆ αὐτῷ μὴ δεδαπανηκότι τὸ τίμημα ἢ σατίσφακτον ποιήσαντι τῷ δεσπότῃ, εἰ μὴ κατεπίστευσεν αὐτῷ ὁ πρῶτος, ὡς ἰσται. β' τί. α' καὶ βι. ιη' τί. α' διγ. ιθ'.

ἐὰν ἀγρός ἐξ ἀγορασίας διαφέρει τι, οὐκ ἄλλως δύναται κινεῖν ἐπ' αὐτῷ τὴν ἐξέμ, εἰ μὴ πρότερον αὐτῷ τραδιτενθῆ καὶ οὕτω ἐκπέσῃ τῆς τούτου νομῆς. ὁ μὲν οὖν ἀγοράσας τὸν ἀγρὸν τουτέστι τὸ ἐπ' αὐτῷ ποιησάμενος σύμφωνον, οὐ δύναται μήπω τραδιτίου αὐτῷ γενομένης κινεῖν κατὰ τοῦ κατέχοντος τὴν ἐξέμ. ὁ μὲντοι κληρονόμος ἐπὶ τῷ κληρονομιαίῳ πράγματι κινεῖ τὴν ἐξέμ, εἰ καὶ^{l)} μήπω τῆς τούτου νομῆς ἐπελαβετο. ἅμα γὰρ καὶ ἀδιτεύσει, γίνεται τῶν νερεδιατῶν πραγμάτων δεσποτῆς ὁ^{m)} κληρονόμος.

τοῦ ἐναντιοφ. ἐν τῷ κδ' διγ. τοῦ β' τί [τοῦ μ' βι. φησὶν, ὅτι ἡ ἀδιτία] μεταφέρει [εἰς τὸν κληρονόμον πάντα] τὰ δίκαια τῆς κληρονομίας, νομῆν δὲ, εἰ μὴ φυσικῶς δρᾶζεται, οὐκ ἔχει. ἀνάγν. τούτου τοῦ βι. τί. δ' διγ. α' n) καὶ βι. λς' τί. α' διγ. ξε' o) καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παραγεγραμμένα.

ἐὰν τῆς ἐν ἐξέμ προκαταρξείσης τελευτήσῃ ὁ ποσέσσωρ [καὶ κατὰ] κληρονόμου αὐτοῦ τὰ λοιπὰ γυμνάσ[εται] τῆς

fundus melior factus est, reputatis fructibus ante litem contestatam perceptis.

XLIX. Celsi. Solum pars aedium est. Meum est, quod ex re mea superest, et id vindicare possum.

L. Callis. Emtor ante traditionem specialem in rem actionem non habet. Heres autem de rebus hereditariis eam habet, etiam prius, quam eas possederit.

LI. Pompo. Post litem contestatam dolus et culpa heredis in specialem in rem actionem veniunt.

123. [Steph? ad l. 49 pr.]. Non sicut mare navibus, ita etiam solum aedibus subiacet. Hoc enim partem aedium esse dicimus, naves autem locum, in quo sunt, relinquere possunt.

124. Steph. [ad l. 49. pr.]. Itaque qui in alieno solo bona fide aedificat, etiam respectu soli longi temporis praescriptionem habere potest, si aedes possederit: solum enim pars aedium esse videtur.

125. Steph. [ad l. 49 §. 1 verb: meum est]. Nimirum si non ea pars, quae superest, alterius rei accessio facta sit, ut manus statuae. Tunc enim ob illam partem in rem actionem intendere non potest, sed ad exhibendum vel in factum actionem secundum distinctionem dig. 23 traditam. Ideo etiam Celsus addidit: cuius vindicandi ius habeo. Didicisti enim dig. 23, in quantum manus statuae iuncta sit, propter illam non posse eum in rem agere, sed ne tum quidem, quum abrupta sit, si nimirum conferruminatione statuae iuncta fuerit: in factum igitur actionem Paulus similiter posuit.

126. Steph. [ad l. 50 pr. verb: non recte hac actione agi poterit]. Neque enim venditio ipsa dominium transfert. Hoc sic accipe, nisi naturalis detentio praecessit. Tunc enim simul atque emerit, rei emtae dominus fit, qui eam prius depositam vel commodatam vel conductam habuit, nec indiget repetita traditione, sicuti didicisti tit. I [§. 44] lib. II Institutionum.

127. Anon. [ad l. 50]. Nisi forte praecessit naturalis detentio, puta ex deposito vel commodato. Tunc enim non opus est repetita traditione, ut Inst. lib. II tit. I [§. 44]. Lege etiam lib. V tit. 3 dig. 54 [pr.]. Etiam si ei traditus sit, si tamen pretium non numeraverit vel domino satis fecerit, nisi venditor ei fidem habuit, ut Inst. lib. II tit. I [§. 41] et lib. XVIII tit. I dig. 19.

128. [Steph. index l. 50]. Si ager ex emtione ad aliquem pertinet, non aliter propterea in rem agere potest, nisi prius ei traditus sit et ita possessione exciderit. Qui igitur agrum emit, hoc est de agro emendo contraxit, traditione nondum subsequuta adversus possessorem in rem agere non potest. Heres autem de re hereditaria in rem actione utitur, etiam si possessionem eius adhuc non sit nactus. Nam simul atque adierit, heres rerum hereditiarum dominus fit.

129. Enantioφ. [ad l. 50 §. 1]. In dig. 24 (23 pr.) tit. 2 lib. XLI dicit, aditione omnia iura hereditatis in heredem transferri, possessionem autem, nisi naturaliter apprehenderit, eum non habere. Vide huius lib. tit. 4 dig. 1 et lib. XXXVI tit. 1 dig. 65, et quae ibi adnotata sunt.

130. [Steph. index l. 51]. Si, postquam in rem actum et lis contestata est, possessor decesserit, et ad-

28) Hactenus fol. 152. 149. Inc. fol. 120. 115.
f) Cod: οἶκον καὶ pro ἔδαφος. Quod aperte vitiosum erat.
g) Cod: γ'.
h) Videbar mihi legere in Cod. δεσπο^τ η.
i) Cod: προσι.
k) Supple: οὐκ ἔχει τὴν ἐν ἐξέμ ἀγωγὴν. Scilicet haec

29) Heimb. addit αὐτῆν.
novam παραγραφὴν Anonymi continere videntur a priori separandam.
l) Cod. videbatur habere: δέ.
m) Cod: καὶ pro δ.
n) Haec minus certa sunt.
o) Fortasse dig. 66 §. 2 intelligit.

νβ'. Ulp. Τοῦ δὲ πρὸ τῆς προκατάρξεως δόλω παυσάμενον νέμεισθαι οἱ κληρονόμοι τὴν ἐπ' αὐτῷ τῷ πράγματι ἀγωγὴν οὐκ ἀναγκάζονται ὑποδέξασθαι· διὰ δὲ ἱμφάκτου ἀποδίδουσιν, εἰς ὃ γεγόναισι πλουσιώτεροι.

[γγ'.] Οὐ δύναται ὁ νομεὺς ἐκδικουμένου τοῦ ἀγροῦ, ὃν ἐγεώργησε καὶ ἔσπειρε, τὸν σπόρον ἐπαῖραι.

νδ'. Ulp. Ἐὰν ἐν ἀγνοίᾳ συνηγορήσῃ τῷ ἐκδικουντι τὸ ξμόν ὡς ἴδιον, οὐκ ἀπόλλω τὴν δεσποτείαν αὐτοῦ.

νε'. Iuli. Ἐὰν ὁ νομεὺς ἐπὶ δυοῖ κληρονόμοις

ὑποθέσεως, καταφέρεται εἰς καταδικῆν οὐ μόνον ὁ τοῦ τελευτήσαντος δόλος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰν ἕμῃ ἀπαξ ὡς εἴρηται προκαταρχθείσης ἀνάγκη τὸν κληρονόμον καὶ τὰ ἀπὸ δόλου καὶ κούλπας αὐτοῦ τοῦ κληρονόμου τοῦ δόλου τοῦ τεστάτορος .. ὡν αὐτὸς ὁ κληρονόμος δόλον ἢ κούλπαν καταδικάζεσθαι.

στ ε φ. προκατάρξεως [γενομένης] κληρονομ. . . καταφέρεται εἰς [καταδικῆν] τὰ ἀπὸ δόλου τοῦ τεστάτορος, κἂν μηδὲν εἰς τὴν κληρονομίαν περιῆλθεν, ὡς ἐν τῷ [μβ'] διγ. σοι παραδ[έδωκα] τοῦ παρόντος τί. ὅτι τῆς ἰν ἕμῃ προκαταρχθείσης ἀνάγκη τὸν κληρονόμον ὑπερ ὡν δόλον ὁ τελευτήσας ἐπιημέλησε τῆς προκαταρχθείσης .. ἰν ἕμῃ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐνθα κατὰ τοῦ τελευτήσαντος προκαταρχεῖς ἐγένετο εἰ γὰρ προκατάρξεως [μήπω] κατ' αὐτοῦ γενομένης κατὰ δόλον ἐπαύσατο νέμεισθαι, τότε οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ τὴν μὲν ἰν ἕμῃ [οὐκ ὑφ' ἑξουσιν, ἀλλὰ] ἰν φάκτου ἀγωγῆς κατ' αὐτῶν κληρονομίας ἀναγκασθήσονται ἀποκαταστήσαι πᾶν ὃ [περ] ἐξ αὐτοῦ [τοῦ] γεγόναισι πλουσιώτεροι.

ἐπειδὴ μὴ γέγονε κατὰ τοῦ τελευτήσαντος προκαταρχεῖς, ὡς διγ. μβ'.

στ ε φ ἄ ν ο υ. μὴ εἴη, ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἰδικῶς τοῦ πράγματος ὁ κληρονόμος. οὐ γὰρ ἄλλως ὁ τῆ ἰν ἕμῃ ἄλλ' ὅτι προφάσει τοῦ πράγματος ἐκέρδησεν

ἐὰν τις ἀλλότριον [ἀγρὸν νεμόμενος γεωργήσῃ] τὸν αὐτὸν καὶ σπειρῇ, οὐ δύναται τῆς ἰν ἕμῃ κληρονομίας τὰ ἀπαξ πετηγόνια τε καὶ ἰκζώσαντα τῆς γῆς ἀφαιρέσθαι. τοῦτο δὲ νόησον κατὰ τὴν ἐν τῷ λῆ κειμένην διασίτιξιν.

στ ε φ. μέμνησο τῶν ἐν τῷ λῆ κειμένων διασίτιξιν.

συνήγορει τίς τιμὴ κινήσαντι τὴν [ἰν ἕμῃ] ἐπὶ πράγματι, ὃ [περ] αὐτῷ τῷ συνηγορῶν διέφερον. ἀλλὰ μετὰ ταῦτα γνοῦς ὁ συνηγορῶν τὸ πρᾶγμα διαφέρειν αὐτῷ, βούλεται οἰκείῳ ὀνόματι κινήσαι κατὰ τοῦ κατέχοντος τὴν ἰν R.F.M. φησὶ τὸνδὲν ὁ οὐλλιανός, ὅτι μετὰ τοῦ ὀφφικίου τῆς συνηγορίας καὶ τῆς β) ἐπὶ οἰκείῳ πράγματι δεφενσίονος πολλὴ ἐστὶν ἡ διαφορὰ, καὶ οὐ διὰ τοῦτο τὴν δεσποτείαν ἀπόλλυσιν ὁ συνηγορῶν τοῦ πράγματος, ὅπερ ἔγνω μετὰ ταῦτα διαφέρειν αὐτῷ, ἐπειδὴ [ἐτέρῳ] τοῦτο αὐτὸ ἐκδικουντι τὴν οἰκείαν προσέχρησ .. ὁμολογίαν.

στ ε φ ἄ. ὅτε εἰ γνοῦς τοῦτο αὐτῷ διαφέρειν τὸ πρᾶγμα συνηγορήσε, βλάπτειται ὑπέξελέ μοι τὴν δε ἰνοφφικίόσο. ἔγνω γὰρ ἐν τῷ β' α) τοῦ τί. διγ. ὅτι ὁ συνηγορῶν ἐτέρῳ ἀπαιτοῦντι ληγτόν [οὐ δύναται] τὴν δε ἰνοφφικίόσο κινεῖν ἄλλ' ἀδιστικῶς προκρηματίζει ἐπ' ἀπαιτεῖται.

στ ε φ ἄ. εἰ γὰρ α. σοσο νόμω κινῶν καὶ μὴ ἐτέρῳ συνηγορῶν . πε . . εὐ βλάπτων τὰ ἡμέτερα δίκαια προκρηματίζ .

μ . . . τοῦ ἄνω. ἀγρ. βι. ε' τί. β' διγ. [λβ'] καὶ βι. λδ' τί. θ' διγ. ε' καὶ βι. λῆ [τί. β' διγ.] ἰδ'.

εἰ γὰρ γέγονε προκατάρξεως κατὰ τοῦ τελευτήσαντος, μένει κατὰ πᾶντων τῶν κληρονόμων ἡ δίκη.

στ ε φ. εἰ γὰρ ἐγένετο προκατάρξεως, τότε κατὰ τῶν αὐτῶν κληρονόμων πρὸ νεγεδιταξία πάγτε τὰ λοιπὰ τῆς ἰν ἕμῃ ἐγγυμάξιο, ἐπειδὴ καθ' ὡν αἱ προκατάρξεως κατὰ τούτων

LII. Ulp. Heredes autem eius, qui ante litem contestatam dolo possidere desiit, in rem actionem non coguntur suscipere: sed per in factum actionem restituant, in quantum locupletiores facti sunt. L. 52. D. VI. I.

LIII. Possessor evicto fundo, quem excoluit et consevit, consita tollere non potest. L. 53. D. eod.

LIV. Ulp. Si ignorans rem meam quasi suam vindicanti patrocinium praestiti, dominium eius non amitto. L. 54. D. eod.

LV. Iuli. Si possessor duobus heredibus relictis L. 55. D. eod.

versus heredem eius res de caetero agitur, in condemnationem deducitur non solum defuncti dolus, sed lite semel contestata, ut dictum est, necesse est heredem etiam propter dolum et culpam ipsius heredis condemnari.

131. Steph. [index l. 52]. Si lis contestata fuerit, [et iudicium detur adversus] heredem, in condemnationem fertur dolus testatoris, licet nihil in hereditatem pervenerit, ut dig. 42 tibi tradidi praesentis tituli, lite super in rem actione contestata heredem oportere etiam ea, in quibus defunctus dolum admisit Sed haec quidem, si cum defuncto lis contestata fuerit. Nam si lite nondum contestata dolo desierit possidere, tunc heredes eius in rem quidem actionem non sustinebunt, sed in factum actione adversus eos instituta compellentur reddere, quanto ex ea re locupletiores facti sunt.

132. [Anon. ad l. 52]. Quippe lis cum defuncto contestata non erat, ut dig. 42.

133. Stephani [ad l. 52 verb: quanto locupletiores]. Nedicas, ex ipsa re specialiter heredem Non enim aliter nisi occasione eius rei lucratus sit

134. [Steph. index l. 53]. Si quis agrum alienum possidens eum coluerit et severit, in rem actione conventus ea, quae semel infecta sunt et radices egerunt, e terra tollere non potest. Hoc autem accipe secundum distinctionem, quae dig. 38 proponitur.

135. Steph. [ad l. 53 verb: tollere non potest]. Memineris distinctionum, quae dig. 38 propositae sunt.

136. [Steph. index l. 54]. Quidam assistebat alicui vindicanti rem, quae ipsius advocati esset. Postea advocatus, quum cognovit rem ad se pertinere, proprio nomine in rem actionem adversus possessorem instituere vult. Dicit igitur Ulpianus: inter officium advocacionis et rei suae defensionem magna differentia est, nec propterea advocatus dominium rei amittit, quam postea ad se pertinere cognovit, quod alii eam vindicanti confessionem suam

137. Steph. [ad l. 54 verb: ignorans]. Itaque si sciens hanc rem ad se pertinere advocatus fuit, praeiudicium patitur Excipe querelam inofficiosi. Didicisti enim dig. [32] eius tituli, quod is, qui alii petenti legatum advocacionem praebet, non potest de inofficioso agere, sed indistincte praeiudicat

138. Steph. [ad l. 54]. Si enim — — —

139. Anon. [ad l. 54]. Lege lib. V tit. 2 dig. 32 et lib. XXXIV tit. 9 dig. 5 et lib. XXXVIII tit. 2 dig. 14.

140. [Anon. ad l. 55]. Nam si lis cum defuncto contestata est, iudicium cum omnibus heredibus manet.

141. Steph. [ad l. 55 verb: ante iudicium acceptum]. Nam si lis contestata est, tunc adversus heredem eius pro hereditaria parte de caetero iudicium

p) Cod: ἐπὶ τῆς.

q) Legendum λβ' (l. 32 D. de inoff.), nisi forte maior corruptela in his verbis latet.

r) Haec praecedentibus uno tenore in Codice innotata sunt.

ἀποθάνῃ πρὸ τῆς προκατάρξεως, καὶ ὁ εἷς ὁ ἔχων τὸ πρᾶγμα ἐναχθῆ, εἰς δλόκληρον καταδικάζεται.

L. 56. D. VI. 1. νς'. IDEM. Ἐὰν ληγατευθῆ μοι πεκούλιον, οὐχ ὡς ἐπὶ τῆς ἀγέλης ἐκδικῶ αὐτό, ἀλλ' ἕκαστον πρᾶγμα.

L. 57. D. eod. νς'. . . . Ἐὰν παρὰ σοῦ δύο τινὲς ἀγρὸν ἐκδικῶσι κευρωσιμένως, ὀφείλει ὁ κατὰ πρῶτην τάξιν κατὰ σου ψηφισόμενος λέγειν δοθῆναι σοι παρὰ τοῦ ἐνάγοντος³⁰⁾ τοῦτο τὸ πρᾶγμα λαμβάνοντος ἀσφάλειαν ἢ ἐγγύας, ὡς ἀποδίδωσιν αὐτὸν ἐκδικούμενον παρὰ τοῦ ἄλλου.

L. 58. D. eod. [νθ'.] Ἐὰν ὀνόματι τοῦ αὐτοῦ δούλου περὶ δε-

αῖ ἀποφάσεις ἐν πρὸ αὐτ. ἔγνωσ ἐν τῷ μβ' διγ. προκατάρξεως κατὰ τοῦ ποσέσσορος γενομένης ἀνάγκη ἔχει ὁ κληρονόμος, κἂν μὴ νέμῃται, τὰ λοιπὰ γυμνασαι [τῆς] ὑποθέσεως καὶ [ὑπ]έχειν λόγον τοῦ [δούλου] τοῦ τελευτήσαντος.

οὐχ ὥσπερ διὰ μιᾶς ἀγωγῆς τῆς ἐν ἑμὲ ἐκδικεῖν δυνάμεθα τῆν [ἀγέλην, οὐ] τω καὶ π. . . πεκούλιασ . . . πεκούλι οὐ δύναται τῆν ομάδα ἐκδικεῖν ἀλλ' ὀφείλει [ἕκαστον] ἐκδικεῖν τῶν πραγμάτων, [τουτέστιν] ἰδικῶς ἐπὶ ἑκάστῳ πρᾶγματι πεκούλιαριῶ κινεῖν τῆν ἐν ἑμὲ.

τοῦ ἐναντιοφανοῦς, περὶ ληγατευομένου πεκούλιου ἀνάγκη. [τὸν] ἢ τί. τοῦ λγ' ^{ς)} βι. ἐν δὲ τῷ ἡ' διγ. τοῦ

στ ε φ. ἡ μὲν γὰρ ἀγέλη πρᾶγματ . . . καὶ οὐ δεῖ πάντως ομ . . . προς . . . τρ

. ἀλλότριον . . . ἀγρὸν καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἀγρῷ τως ἔχοντα . νθα τοῦτ. τω πρᾶγματ σεις. τὸ ζητούμενον, τί δεοὶ ποιεῖν, ἐὰν καὶ γὰρ οὐ δεῖ καιον . . . τὸν ποσέσσορα σεκούνδῳ τοῦτο παρασχεῖν ἀναγκάζεσθαι φησιν σκεῖν ἀγρὸν παρασχεθῆναι ψηφίσουτο τῷ πετίτωρι εται καὶ ἐκεῖνα παρασχεθῆναι ζομένου, οὐ τοῦ ἐτέρου κινῶντος ἀποκαθίστησιν αὐτὸν καὶ τὸ ἀξιμίον αὐτῷ περιποιεῖ πρὸς τὸν ἤδη νενικηκότα.

στ ε φ. ἐν ᾧ δηλονότι . . καὶ (?) . ν. . ρε . . . καταδικάζε-ται, εἴτε κατὰ κούλιαν οἰκείαν ἠτιτηθῆ πρὸς τὸν πρῶτον νενικηκότα. οἶδας γὰρ, ὅτι [κούλιαν ὁ] φείλει ποσέσσορα μετὰ προκατάρξιν. τεθεματίσται δὲ προκατάρξιν διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ νς' διγ. τῆς νερεδιτάτις πετιίονος ἐν . . . ζῆ πρότερον εἰ καὶ καταδικασ καὶ εἶπον οὐ ἐπειδὴ μήτε κατὰ δόλον κατὰ ψῆφον διακ τὸ πρᾶγμα ἐπήγαγεν ὅτι ἀλλ' . ἐπειδὴ δύναται ὀφείλει ἐπιδοθῆναι αὐτῷ καντίονα δύναται γὰρ μόνος αὐτῷ τῷ δ . . . δέδοται καταδικάζεσθαι ὅτι κατὰ κούλιαν . . ἠτιτηθῆ πρὸς . α πρῶτον νικῆσαντ, δικασάμενος. ὅτι δὲ μετὰ προκατάρξιν καὶ ἀπὸ κούλιας ὑπόκειται, πανταχοῦ μὲν [γρως, μάλιστα δὲ ἐν] τοῦ γ' διγ. τοῦ παρόντος τί.

στ ε φ. εἰ καντίονα δῶ ἢ ἐγγυητάς, πρὸς τῆν τοῦ προσώπου δηλονότι ποιότητα. ἔγνωσ [γὰρ ὅτι ὁ μὴ ἔ]χων οὐσίαν ἐξωμοσίᾳ καταπιστευεται. μὴ ἀντιπέση σοι δὲ τὸ εἰρημένον τῷ μαριέλλῳ ἐν τῷ διγ. ιε'. εἰρηται δὲ ὅτι ὁ περὶ ἐτέρου ἐναχθεῖς τῆν ἐν ἑμὲ καὶ καταδικασθεῖς καὶ ἐκ-κλητον ἐπιδοῦς κἂν μέλλει καταδικάζεσθαι ποσ-έσσορα εἶναι δοκεῖ, καὶ οὐκ ἀπαιτεῖται ἱκανοδοσίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος θέματος κἂν ποσέσσορα ἀλλὰ νῦν αὐτὸν ἐγὼ οἷς ποσέσσορα διδωσι

. βι. β' τί. ἢ ὅμοιον δὲ τούτου ἔχεις βι. ε' τι. γ' διγ. νς'. ἀνάγκη

. ᾧ διαφέρει τὸ μὴ καταδικασθῆναι το μ. δύναται καὶ μὴ αλλομενον δευσαί. ὥστε μὴ . . . ἐναντιωθῆ σοι τὸ εἰρημένον ἐν τῇ νερεδιτάτις πετιίονι, ἐνθα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καντίονα δεφενσίονος τὸν κατὰ^{υ)} προ-κατάρξιν νικῆσαντα εἶπε διδόναι. ἀνάγκη. τὸ ἐξῆς διγ.

ἀλλότριόν τις κατεῖχεν οἰκῆτην καὶ δ'ν) περὶ τῆς δεσποτίας

decesserit ante litis contestationem, et alter eorum, qui rem possidet, conveniatur, in solidum condemnatur.

LVI. *Idem.* Si peculium mihi legatum sit, non ut gregem illud vindico, sed res singulas.

LVII. Si duo a te fundum separatim vindicent, ille, qui prior adversus te sententiam fert, imperare debet, ut actor, cui res a te restituitur, tibi caveat vel satisdet, se eum reddere, si alter eum evicerit.

LVIII. Si eiusdem servi nomine alius mecum in

daretur, quoniam cum quibus lis contestata est, in eos etiam sententiae didicisti dig. 42 lite cum possessore contestata heredem, licet non possideat, causam terminare oportere, et ob dolum defuncti obnoxium esse.

142. [*Steph. index l. 56*]. Non sicut gregem per unam in rem actionem vindicare possumus, ita sed debet singulas res vindicare, hoc est specialiter de quaque re peculiari in rem actionem intendere.

143. *Enantiophonis* [*ad l. 56*]. De peculio legato lege tit. 8 lib. XXXIII. In dig. 8 autem

144. *Steph.* [*ad l. 56*]. Grex enim

145. [*Steph. index l. 57*]. alienum agrum et eiusdem agri nomine || quarebatur, quid fieri oporteret || || si alter vicisset, eum praestare et ipsum indemnem servare ab eo, qui iam victor evasit.

146. *Steph.* [*ad l. 57 verb: postea secundum alterum*]. Si nimirum condemnatur, vel propria culpa a priori victore superatus est. Novisti enim, possessorem post litem contestatam culpam praestare. Litem autem contestatam esse finximus in dig. 57 de hereditatis petitione Possessorem autem post litem contestatam ob culpam teneri, passim didicisti, maxime vero in dig. 3 praesentis tituli.

147. *Steph.* [*ad l. 57 verb: caveret vel satisdaret*]. Si cautionem vel fideiussores dederit, nimirum secundum qualitatem personae. Didicisti enim eum, qui substantiam non habet, iuratoria cautione obstringi. Nec tibi adversetur, quod Marcellus dicit in || ||

148. [*Anon. ad l. 57*]. lib. II tit. 8. Simile quid habes lib. V tit. 3 dig. 57. Lege

149. [*Steph. ad l. 57*]. — Itaque non tibi videatur contrarium, quod in titulo de hereditatis petitione [dig. 57] dicitur, ubi in eadem specie dixit cautionem defensionis praestari ab eo, qui post litem contestatam vicit. Lege sequens dig.

150. [*Steph. index l. 58*]. Alienum quis detinebat

30) Expl. f. 120. 115. Inc. f. 197. 198, in quo nonnisi pauca legi potuerunt.

s) Cod. γ'.
ι) Expl. fol. 120. 115. Inc. fol. 197. 198.
υ) An: μετά;

v) Haec quidem ita mihi videbar legere, sed sine dubio minus recte explicui.

διδούντος τόκους τῶν εὐρεθέντων χρημάτων, ἐὰν μὴ ἤψατο αὐτῶν· διότι τὸ πλοῖον οὐκ ἐγκινδυνεύεται τῷ νομῆι, ὡς τὰ χρήματα τῷ δανείζοντι.

L. 63. D. VI. 1. Ξγ'. IDEM. Ὁ κατὰ ἀμέλειαν καὶ οὐ δόλον ἀποτίμησιν, ἐκχωρεῖται δὲ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ· ἐπειδὴ καὶ ἑτέρου νεμομένου, καὶ αὐτοῦ τοῦ λαβόντος τὴν ἀποτίμησιν, βοηθεῖ ὁ πρῶτος τῷ δευτέρῳ, καὶ οὐκ εὐχερῶς ἀκούεται ὁ λαβὼν ἀναδοῦναι θέλων ἢ λαβεῖν ἀποτίμησιν.

L. 64. D. eod. Ξδ'. IDEM. Καὶ τῶν μόνην χρῆσιν ἐχόντων, οὐ μὴν καὶ καρπὸν³⁶⁾, δίδωσιν ὁ νομῆς τοὺς καρπούς.

L. 65. pr. D. eod. Ξε'. IDEM. Ὁ ἀγοράσας ἀλλότριον ἀγρὸν οὐ δίδωσιν αὐτὸν τῷ δεσπότην, εἰ μὴ λάβῃ τὰ χρήματα, ὑπερδέδωκε τῷ ἐσχηκότῳ αὐτὸν εἰς ἐνέχυρον, καὶ τὸ περιττὸν τῶν τόκων τοῦ μέσου χρόνου, ἐὰν ἤπτονας καρποὺς ἔλαβε πρὸ τῆς προκατάρξεως· οὗτοι γὰρ τοῖς νέοις τόκοις συμψηφίζονται κατὰ μίμησιν τῶν εἰς τὸν ἀγρὸν δαπανωμένων.

§. 1. Ἐὰν μὴ ἐν προκλήσῃ ἐν πεκουλίᾳ παραχωρήσῃ τῇ θυγατρὶ μου δούλην, καὶ μὴ ληγατεύσῃ αὐτῇ πεκούλιον, μένει τῆς κληρονομίας μου ἡ δούλη· εἰ μὴ ἠγῆτως εἶπον, διὰ τοῦτο αὐτὴν ἀπόκληρον ποιῆσαι καὶ μηδὲν πλέον αὐτῇ ληγατεύσαι.³⁷⁾

στεφ. αὐτοῦ τοῦ δεποσιταρίου. τοῦτο δὲ νόησον καὶ ἴνα σανε πρὸς τὸν προκατάρξεν καὶ αὐτὸν τὸν δεποσιταρίου, ἐπειτοίγε προδόντων, οὐ ὁ δανεῖς .. σορη .. δανείζομ .. ἐπ .. τῶν νομισμάτων .. τῆς γ' διατ.

στεφ. [παρ]ά τις ἐπὶ πράγματι τὴν ἰν ὄσμ, ἀλλὰ [μετὰ] προκατάρξιν οὐ κατὰ δόλον ἀλλὰ κατὰ [κουλπίαν] .. περί·σε· τοῦτ^{b)} .. μετὰ προκατάρξιν, εἰ καὶ μὴ κατὰ δόλον ἀλλὰ κατὰ κουλπίαν ἐξέπεσε τοῦ .. — — — — — παρατεθῆσθαι ζημίᾳ ἐπειδὴ δ .. ἀντ·δοθ .. τὸ πρᾶγμα .. ἐχεται^{d)}. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ κινήσας καὶ τὴν τῆς καταδότης [ἀποτίμησιν] λαβὼν τὸ πρᾶγμα κλητέχει, ὀφείλει βοηθεῖσθαι πρὸς αὐτὸν ὁ καταδικασθεὶς καὶ τὴν τοῦ πράγματος δεδωκόως [διατίμησιν] .. ἐπιτὰ χρήματα ἄνω εἰς ἀποφάσεως τοῦ [δι-]καστοῦ .. κινδύνω] .. καὶ ἔχειν ..

... βόνα φίδε νομ^{e)} .. προκατάρξιν γενομένην .. διγ. Ξθ' καὶ ο' .. δια βωρ .. οὐδε ὅλως .. κατὰ δεσπότητος κινεῖ πουβλικιανῆν ἢτοι κούσι πουβλικιανῆν.

τοῦ ἀγρῶν. τ. ευχ .. ο .. κιν .. ἀντ .. ας ἔλαβεν. ἀγρῶν. βι. γ' τί. ζ' τὸ τέλος τοῦ ις' διγ. καὶ βι .. τί. β' διγ. θ'.

ἐκνήσθη τις περὶ πράγματος τὴν ἰν ὄσμ .. ἀλλ' οὐκ .. τοὺς καρποὺς ἔχειν, τυχὸν γὰρ ὑπὸς^{f)} .. χρῆσιν .. αὐτοῦ καὶ πρ .. ξιν .. παπισιός καὶ τ .. γ. μ. οὐδὲν ἤπτον ἀπαιτεῖσθαι .. εἰ καὶ μὴ καρπ[οὺς] ἐκ τοῦτ[ων] ὁ κινήσας περὶ αὐτῶν ἐλάμβανεν, ὅτε τούτων ἐτύγχανε νομῆς.]

στεφ. οἶον .. καὶ .. συν .. βι .. ἐξίσθ. αναγκη. ου .. ἀγρῶν. καὶ βι. γ' τῶν ἰσπιτ. .. τοῦ θ' τί. διγ.

τοῦ ἀγρῶν. .. ἠγόρασε παρὰ τὸν τύπον τῆς διατάξεως π .. γ' τοῦ λγ' τί. τοῦ η' βι.

||^{e)} .. εσθαι .. νευμηθεῖς .. [ὁ δανειστῆς κινῶν] τὴν σεβτιανῆν [καὶ τὸν ἀγρὸν ὡς ὑποκείμενον] αὐτῷ [ἐκδικῶν]. προσήγαγον αὐτῷ τὸ κεφάλαιον, τυχὸν α νομίσματα. καὶ τοὺς τόκους, τυχὸν φ νομίσματα,] καὶ ἔλυσσά τοῦ

non attigerit: quia periculum navis ad possessorem non pertinet, sicuti periculum pecuniae ad eum, qui eam foenerat.

LXIII. Idem. Qui culpa, non fraude possessionem amisit, actori quidem solvit aestimationem, sed ei actio illius ceditur: quoniam alio quoque possidente, et ipso, qui aestimationem accepit, praetor ei, qui dedit, auxilium fert: nec facile audietur, qui aestimationem accepit, si reddere velit aestimationem, quam accepit.

LXIV. Idem. Etiam eorum, quae tantum usui, non fructui sunt, possessor fructus restituit.

LXV. Idem. Qui alienum fundum emit, non aliter domino eum restituit, quam si pecuniam recuperaverit, quam solvit ei, qui pignori obligatum habuit, et superfluum usurarum medii temporis, si minus in fructibus ante litem contestatam perceptis fuit: nam hi cum usuris novis compensantur, exemplo sumtuum in fundum factorum.

Si non in dotem, sed in peculium filiae meae ancillam concessero, neque ei peculium legavero, ancilla in hereditate mea manet: nisi nominatim dixerō, ob id me filiam exheredasse et nihil amplius ei legasse.

155. Steph. [ad l. 62 pr. verb: heres]. Ipsi depositarii. Hoc autem accipe .. — — — —

156. Steph. [index l. 63]. ab aliquo in rem actione, et post litem contestatam non dolo sed culpa .. — post litem contestatam etiamsi non dolo sed culpa amisit .. — — — — — afficietur captione, quum .. — — — — — Sed et si is, qui egit et litis aestimationem percepit, rem possidet, adjuvari debet contra eum qui condemnatus est et rei aestimationem solvit .. pecuniam, quam ex sententia iudicis periculo ..

157. [Steph. ad l. 63 verb: quum tamen praetor]. cum bonae fidei possessore litem contestatam .. dig. 69 et 70 .. omnino non .. adversus dominum Publiciana utitur vel quasi Publiciana.

158. Anon. [ad l. 63]. accepit. Lege lib. XIII tit. 6 dig. 17 in fine et lib. .. tit. 2 dig. 9.

159. [Steph. index l. 64]. Rem aliquis in rem actione petit, .. forte enim equus .. Papinianus .. nihilominus exigi .. licet actor fructus ex iis non perciperet, quum eos possideret.

160. Steph. [ad l. 64]. Veluti .. Lege etiam lib. III Inst. .. tit. 9 dig.

161. Anon. [ad l. 65 pr. (?)]. .. emit praeter formam constitutionis .. const. 3 tit. 33 lib. VIII.

162. [Steph. index l. 65 pr.]. || .. creditor Serviana agebat et fundum tamquam sibi obligatum petebat. Solvi ei sortem, puta M solidos, et usuras, puta D solidos, et pignoris vinculo

36) Cod. καρπῶν.

b) Forte: ἐξέπεσε τοῦ πράγματος.

c) In his non nisi paucissima literarum vestigia indagari poterant.

d) Sive δέχεται sive κατέχεται scriptum est.

e) Fortasse νόησον προκατάρξιν γενομένην.

37) Expl. fol. 68, 75.

f) Hinc fluxit scholium, quod legitur in edit. Heimb. II p. 164 ad cap. 63 (64) huius tituli.

g) Haec suppleri possunt ex scholio, quod habet Heimb. II p. 164 ad cap. 64 (65).